

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Pedagogická rada byla s plánem seznámena dne 1. 9. 2023

Zpracovala: Mgr. Lucie Masárová, školní metodik prevence

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY vypracovala:	Mgr. Lucie Masárová	1. 9. 2023
------------------------------------	---------------------	------------

	Datum	Podpis ředitelky školy
Seznámení ředitele/ředitelky školy s KPŠ	1. 9. 2023	
Seznámení pedagogického sboru školy s KPŠ	1. 9. 2023	

Krizový plán školy stanovuje závazný postup pro všechny pracovníky školy při řešení krizových situací ve škole.

Krizový plán školy vychází z těchto dokumentů:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10194/2002-14 3.
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. 21149/2016 4.
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14423/99-22

Krizový plán vychází z těchto zákonů:

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální a právní ochraně dětí
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 140/1967 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
- Závazný pokyn policejního Prezidenta č. 8/2001 č. 4/200 o vstupu Policie ČR do škol

Krizový tým:

- Ředitelka školy: Mgr. Jana Hurdová
- Výchovní poradce: Mgr. Jana Lebrová
- Metodik prevence/výchovní poradce/zástupkyně ředitelky školy: Mgr. Lucie Masárová

Prevence rizikových jevů je ve škole zajišťována celoročně podle Preventivního programu školy. V prevenci rizikového chování žáků se zaměřujeme na předcházení vzniku a rozvoje rizikových jevů, které by mohly směřovat ke spáchání přestupků nebo dokonce trestných činů. Zjistí-li škola výskyt rizikového chování žáků, řeší je podle dále uvedených postupů, které jsou jednotné a závazné pro všechny pracovníky školy.

Jednotný postup v případě řešení krizových situací ve škole

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Zákon 379/2005 a jeho novelizace zakazuje kouření ve vnějších i vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení. Nedodrží-li osoba zákaz kouření v místech uvedených v § 8 odst. 1 a 2, a to ani po výzvě provozovatele, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila, je provozovatel oprávněn požádat městskou policii, nebo Policii ČR o zákrok směřující k dodržení zákazu.

Podle ustanovení školního řádu je žákům v areálu školy při akcích organizovaných školou zakázáno kouřit (jak klasické, tak i elektronické cigarety). Zakázáno je také tabákové výrobky do školy a na školní akce nosit.

1. Je-li dítě/žák ve škole přistižen/o při konzumaci tabákových výrobků, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek či elektronickou cigaretu je nutné dítěti/žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl/o v konzumaci pokračovat.
3. Pracovník o událost sepíše stručný zápis s vyjádřením dítěte/žáka, který bude založen v agendě školního metodika prevence, a vyrozumí ředitele školy.
4. Třídní učitel, který je o věci informován vedením školy, o porušení zákazu kouření informuje zákonného zástupce nezletilého dítěte/žáka.
5. V závažných případech, zejména s ohledem na věk a chování dítěte/žáka, jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte (OSPO Teplice).
6. Škola dítěti/žáku uloží výchovné opatření podle školního řádu a oznámí uložení tohoto opatření zákonnému zástupci nezletilého dítěte/žáka.

Důtka TU – nález tabákového výrobku, první kouření/konzumace, distribuce

Důtka ŘŠ – při opakovaném porušení zákazu kouření/konzumace/vnášení a opakované distribuci

2 z chování – následuje po DŘŠ – při dalším porušení zákazu kouření, další opakované distribuci

ALKOHOL

Prodej alkoholu osobám mladším 18 let je v ČR zakázán. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem. Podle ustanovení školního řádu je žákům v areálu školy a při akcích organizovaných školou zakázáno požívat alkoholické nápoje. Zakázáno je také alkohol do školy a na školní akce nosit.

Konzumace alkoholu žákem ve škole:

1. Je-li dítě/žák ve škole nebo na školní akci přistižen/o při konzumaci alkoholu, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je nutné dítěti/žákovi odebrat (pokud možno za přítomnosti svědka – zaměstnance školy) a zajistit, aby nemohl/o v konzumaci pokračovat.
3. V případě, že vlivem konzumace alkoholu došlo ke změně zdravotního stavu dítěte/žáka, zavolá zaměstnanec školy lékařskou službu první pomoci (te. 155).

4. Jestliže není změněn zdravotní stav dítěte/žáka a nehrozí akutní nebezpečí ohrožení zdraví a života dítěte/žáka, sepíše pracovník školy stručný záznam s vyjádřením dítěte/žáka, který bude založen v agendě školního metodika prevence, a informuje vedení školy.

5. Třídní učitel, který je o věci informován vedením školy, ohlásí skutečnost, že dítě/žák konzumoval/o alkohol ve škole, zákonnému zástupci dítěte/žáka.

6. V závažných případech, zejména s ohledem na věk a chování dítěte/žáka, nebo pokud se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte (§ 10 odst. 4 písmeno g) zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí).

9. Škola žáku uloží výchovné opatření podle školního řádu a oznámí uložení tohoto opatření zákonnému zástupci nezletilého dítěte/žáka.

Důtka TU – nález alkoholu, použití nepatrného množství, nabádání k požití, distribuce

Důtka ŘŠ – opakované požití alkoholu, opakovaná distribuce

2 z chování – požití alkoholu, u kterého bylo nutné volat rychlou lékařskou pomoc

10. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonného zástupce, poskytne škola potřebné informace o možnosti odborné pomoci při řešení takové situace.

Nález alkoholu ve škole:

1. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

- a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
- c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- d) Zpracují stručný záznam o události.

2. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

- a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
- c) O nález sepíše stručný záznam, který bude obsahovat datum, místo a čas nález, jméno a vyjádření dítěte/žáka, u něhož byla látka nalezena. Zápis podepíše zaměstnanec i dítě/žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který/é jej odevzdal/o). V případě, že dítě/žák odmítne zápis podepsat, uvede zaměstnanec tuto skutečnost do zápisu. Zápisu o rozhovoru s/se dítětem/žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
- d) O nález pracovník školy vyrozumí zákonného zástupce dítěte/žáka a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož dítěte/žáka, i OSPO Teplice.
- e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u dítěte/žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Je zakázána výroba, distribuce, přechovávání, šíření a propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek. Distribuce OPL je považována za protiprávní jednání, může být kvalifikována jako trestný čin, množství látky není rozhodující. Přechovávání OPL je také protiprávní jednání, může být kvalifikováno jako přestupek nebo jako trestný čin. Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.

Konzumace OPL ve škole:

1. Je-li dítě/žák přistižen/o při konzumaci OPL v prostorách školy, v době vyučování nebo při akci pořádané školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku dítěti/žáku pracovník školy odebere za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistí tak, aby dítě/žák nemohl/o v konzumaci pokračovat.
3. V případě, že vlivem konzumace OPL došlo ke změně zdravotního stavu dítěte/žáka, zavolá zaměstnanec školy lékařskou službu první pomoci (te. 155) a Policii ČR.
4. Jestliže není změněn zdravotní stav dítěte/žáka a nehrozí akutní nebezpečí ohrožení zdraví a života dítěte/žáka, sepiše pracovník školy stručný záznam s vyjádřením dítěte/žáka, který bude založen v agendě školního metodika prevence, a informuje vedení školy.
5. Škola oznámí skutečnost, že nezletilý žák konzumoval OPL ve škole, jeho zákonnému zástupci. Zákonný zástupce má právo se k této skutečnosti a k postupu školy písemně vyjádřit.
6. Škola splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte, konkr. OSPO Teplice
7. Škola žáku uloží výchovné opatření podle školního řádu a oznámí uložení tohoto opatření zákonnému zástupci nezletilého žáka.

Důtka TU – držení/ propagace OPL.

Důtka ŘŠ – užití/distribuce/opakovaná propagace OPL.

2 z chování – opakované držení/užití/distribuce OPL.

8. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Distribuce OPL ve škole:

1. Má-li pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, informuje o této skutečnosti vedení školy. Škola je povinna o této skutečnosti vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR (jedná se o podezření ze spáchání trestného činu).
2. Jestliže se distribuce OPL dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce této osoby a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností, konkr. OSPO Teplice
3. Pokud v rámci podezření na distribuci OPL zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáným níže.

Nález OPL ve škole:

1. V případě, kdy zaměstnanec školy **nalezne** v prostorách školy látku, kterou považuje za OPL, postupuje takto:
  - a) Látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
  - b) O nález ihned uvědomí vedení školy a zpracuje písemný záznam o události.
  - c) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
  - d) V případě časové překážky na straně Policie ČR je třeba látku za přítomnosti dalšího zaměstnance školy s použitím ochranných rukavic vložit do obálky, na kterou se napíše datum, čas a místo nález. Obálku je nutné přelepit, přelep opatřit razítkem školy a podpisem zaměstnance a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku bude následně předána Policii ČR.
2. V případě, kdy zaměstnanec školy **zadrží** u některého dítěte/žáka látku, kterou považuje za OPL, postupuje takto:
  - a) Zabavenou látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
  - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.

c) O nález sepiše stručný záznam, který bude obsahovat datum, místo a čas nález, jméno a vyjádření dítěte/žáka, u něhož byla látka nalezena. Zápis podepíše zaměstnanec i dítě/žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který/é jej odevzdal/o). V případě, že dítě/žák odmítne zápis podepsat, uvede zaměstnanec tuto skutečnost do zápisu. Zápisu o rozhovoru s/se dítětem/žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.

d) O nález škola vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky, a informuje zákonného zástupce žáka.

e) V případě, že vlivem konzumace OPL došlo ke změně zdravotního stavu dítěte/žáka, zavolá zaměstnanec školy lékařskou službu první pomoci (te. 155) a Policii ČR.

3. V případě, kdy zaměstnanci školy mají **důvodné podezření**, že některý z žáků má u sebe OPL, postupují takto:

a) Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.

b) Do příjezdu Policie ČR zajistí dohled nad žákem a jeho izolaci od ostatních žáků. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

ŠIKANÁ/KYBERŠIKANÁ

Šikanování v ZŠ je jakékoliv dlouhodobé chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiné dítě, jiného žáka či pedagoga, případně skupinu dětí/žáků/pedagogů.

Zahrnuje jak fyzické či slovní útoky, tak i poškozování věcí, nápadné přehlížení nebo ignorování.

V současné době je kyberšikana doprovodným nástrojem šikany „klasické“. Vzhledem k tomu, že k ní dochází v rámci volnočasových aktivit žáků (děje se mimo školu), má škola jen velmi omezené pole působnosti, jak v této oblasti zasáhnout v případě výskytu.

Řešení počáteční šikany:

1. Pozorovat chování dětí/žáků a atmosféru ve třídě, odhadnout závažnost.
2. Oznámit své podezření vedení školy a ŠMP a domluvit se na jednotném postupu.
3. Prošetření situace, konkretizace rolí (kdo je agresor a kdo oběť), pořídit zápis → deník ŠMP.
4. Realizovat sociometrické šetření třídy.
5. Najít vhodné svědky k ověření zjištěných skutečností.
6. Určit role – kdo je oběť a kdo agresor.
7. Provést individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, (ne oběti s agresorem).
8. Chránit oběti šikany.
9. Provést rozhovor s agresory, případně konfrontaci mezi nimi, pořídit zápis → deník ŠMP.
10. Prokazatelně vždy informovat rodiče oběti i agresora, a to prostřednictvím systému BAKALÁŘI.
11. Realizovat pohovor se ZZ dítěte/žáka, popř. svolat výchovnou komisi. Informovat o problematice a zvoleném výchovném opatření na provozní poradě (probíhá každý týden).
12. Rozebrat situaci se třídou, dále sledovat a pracovat se vztahy, popř. přizvat ke spolupráci PPP Teplice, konkr. koordinátora ŠMP Mgr. Denisu Třešňákovou.

13. Informovat zák. zástupce oběti šikanování o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace, nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského zařízení.
14. V odůvodněných případech informovat zřizovatele.

Výchovná opatření pro agresory:

- Pokárání, napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy.
- Snižování známky z chování.
- Doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení Střediska výchovné péče (dále jen SVP) pro děti a mládež nebo v obdobných organizacích.
-

Řešení pokročilé šikany:

1. Okamžitá ochrana oběti: umístění dítěte/žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby. Kontaktování zákonných zástupců, aby si dítě vyzvedli a domluvili se na dalším postupu.
2. Stanovení strategie: Situaci řeší krizový tým ve složení - ředitel školy, třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, popř. externí odborník, např. psycholog.
3. Rozhovor se žáky v pořadí: oběť, svědci, agresori. Výpovědi jsou zaznamenávány dostatečně přesně. Dle situace je možno agresory oddělit od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky. Je třeba zjistit:
  - a) Kdo je oběť?
  - b) Kdo je agresor?
  - c) Kdy a kde k šikaně dochází?
  - d) Jakou formou?
  - e) Jak dlouho a jak často trvá?
  - f) Proč X ubližoval?
  - g) Jaký trest (opatření) navrhuješ?
  - h) Proč?
  - i) Jak lze násilí v budoucnu zabránit?
4. Oznámení: Ředitel, popř. jím pověřená osoba informuje OSPO Teplice a PPP, případně policii či další orgány.
5. Informace učitelскому sboru a jeho účast: Ředitel školy, popř. jím pověřená osoba svolá poradu, seznámí učitele s okolnostmi vzniku a vyšetřování případu. Za krizový tým přednese návrh výchovných opatření a způsobu práce s klimatem třídy.
6. Individuální schůzky s rodiči aktérů případu (agresorů, obětí): Je vhodné jednat s rodiči obětí a agresorů odděleně, rodiče agresorů zvat po jednom páru. Jednání je přítomen ředitel, VP, ŠMP, TU. Je žádoucí přítomnost obou rodičů projednávaných dětí. Jsou seznámeni s případem a opatřeními, která škola přijme. Obě strany podepíší zápis z jednání. Rodičům lze doporučit, aby děti nechali vyšetřit.
7. Dohoda o vzájemné informovanosti: Škola se (pokud je to možné) s rodiči dohodne na vzájemném informování, např. zprávy z vyšetření apod.
8. Třídnická hodina pro žáky: Žáci jsou informováni o rizicích agresivního chování a o výchovných opatřeních školy. TU ostatních tříd využijí případ k diskusi, informují o možnostech pomoci pro oběti a svědky šikany.
9. Mimořádná třídní schůzka: Rodiče jsou informováni o situaci, průběhu vyšetřování a opatřeních pro zamezení dalších problémů. Rodiče jsou ubezpečeni o kompetencích školy případ dále řešit a jsou vyzváni ke zvýšené pozornosti a spolupráci.

Škála opatření vůči agresorovi (agresorům) Podle závažnosti šikany a podle přístupu agresora (agresorů) ke svému chování se uplatní některá z následujících opatření:

- a) domluva TU, informace rodičům,
- b) napomenutí TU, důtka TU, důtka ŘŠ,
- c) snížená známka z chování,
- d) doporučení rodičům zainteresovaných dětí vyhledat odbornou pomoc (PPP, SVP),
- e) doporučení rodičům umístit žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče,
- f) návrh OSPO Teplice k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy.

EXTREMISTICKÉ CHOVÁNÍ

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, jež směřují proti základům demokratického ústavního státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory mající často pouze slabý ideologický základ.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, jež jsou jako cizí pojmány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepce židovství.

Extremismus lze dělit na:

- a) pravicový (odmítá rovnost lidí a na tomto základě potlačuje svobodu některých z nich),
- b) levicový (absolutizuje rovnost lidí na úkor individuální svobody),
- c) náboženský (nárokuje suverenitu náboženského vyznání na úkor excesivního porušení lidských práv a individuální svobody),
- d) etnicko-regionální (nárok na suverenitu a separaci vlastního etnika anebo regionu vede k excesům potlačování svobody jiných),
- e) environmentální (zájmy subjektivně pojaté přírody a jejich částí jsou nadřazeny demokratickým principům a prosazovány excesivně na úkor lidské svobody).

Postup v případě, kdy zaměstnanec školy zjistí některý z výše uvedených projevů extremistického chování u žáka školy, informuje TU, ředitele školy, VP a ŠMP (krizový tým). Jeho cílem je pak:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.
5. Zaměřit výuku (v rámci hodin dějepisu, ZSV, biologie...) na tyto problémy.
6. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
7. Pozvat experty k diskusi se žáky.

8. Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci. V případě závažných projevů (především násilných) informovat Policii ČR.

KRÁDEŽE

Prevence proti krádežím a postupy při zjištění takového jednání na škole.

- a) Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.
- b) Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola dětem/žákům doporučuje nenosit cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním. Viz školní řád.
- c) Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pracovníkovi školy.

Postup při zjištění krádeže ve škole:

1. V případě, kdy zaměstnanec školy zjistí na půdě školy krádež, neprodleně informuje vedení školy, které zvolí další postup.
2. O krádeži a jejím šetření provede pracovník záznam, z něhož budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč a je to bez použití násilí (překonání překážky), není to vloupání a jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění. V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč a je to s použitím násilí (vypáčená skříňka, šatna, šuplík) nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci (loupež), jedná se vždy o trestný čin. Škoda na odcizené věci od 5000,- Kč výše je trestným činem krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku.

VANDALISMUS

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních dětí a žáků, případně dalších členů školní komunity. Jedná se buď o významné útoky na věci mající za následek jejich úplné zničení (ulomené část nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky, učebnice část oblečení) nebo významné poškození (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, popsané a polité učebnice, oloupané nejrůznější rohy, nalepený toaletní papír na stropě apod.).

Postup při zjištění vandalismu ve škole:

1. Škola zdokumentuje rozsah poškození a informuje o jednání žáka/dítěte jeho zákonného zástupce.
2. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví samo dítě/sám žák, bude pracovník školy preferovat tento způsob náhrady škody. S tímto způsobem však musí písemně souhlasit zákonný zástupce, a to prostřednictvím systému BAKALÁŘI.
3. Jestli dítě/žák, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumí TU o tomto chování zákonný zástupce žáků a dohodne s nimi způsob náhrady škody.

4. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, vyrozumí vedení školy Policii ČR a oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestný čin majetkové povahy.
5. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, jež zvolila škola, neměla žádný účinek, oznamuje vedení školy toto jednání OSPO Teplice.

Při výchovných opatření při zjištění vandalismu ve škole je třeba rozlišit, zda se jednalo o záměr a cíl. Pak je třeba použít vůči žákovi/žákyni jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany, či její doprovodný projev. Výchovná opatření jsou udělována v souladu se školním řádem podle rozsahu a závažnost podvodného jednání.

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Třídní učitel by měl být nejpozději do 3 dnů od počátku absence informován od zákonných zástupců dítěte/žáka o důvodu nepřítomnosti žáka ve škole. Pokud takto neučiní, lze nepřítomnost žáka klasifikovat jako záškoláctví.

Postup řešení zjištěného záškoláctví:

1. neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnost žáků informuje třídní učitel školního metodika prevence, který tyto údaje vyhodnocuje.
2. Při zvýšené omluvené nepřítomnost prověřuje TU její věrohodnost. Při absenci vyšší než 80 hodin na 1. stupni a 120 hodin na v průběhu každého pololetí (netýká se dlouhodobého onemocnění) si třídní učitel vyžádá prostřednictvím zákonných zástupců lékařské potvrzení absence žáka na omluvném listě.
3. Řešení neomluvené absence upravuje školní řád:

V případě

- **dvou neomluvených hodin** bude žák potrestán napomenutím TU
- **při třech až šesti neomluvených hodinách** důtkou TU
- **při více než šesti neomluvených hodinách** důtkou ředitele školy
- **nad dvanáct neomluvených hodin** sníženou známkou z chování na druhý stupeň
- **nad dvacet čtyři hodiny** sníženou známkou na třetí stupeň.

Při omlouvání žáka se rodič i škola řídí:

Metodickým pokynem MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví Čj.: 10 194/2002-14 z 11.3.2002

Tj. neomluvenou absenci:

- do 10 hodin projednává třídní učitel s rodiči
- do 25 hodin projednává výchovná komise školy
- nad 25 hodin škola podává hlášení oddělení sociálně právní ochrany MgM Teplice – přestupková komise

Pokud se situace opakuje a jednání zákonných zástupců již bylo správním orgánem řešeno jako přestupek, další takové oznámení bude zasláno nejen orgánu sociálně-právní ochrany, ale i Policii ČR. Ta bude situaci řešit jako podezření ze spáchání trestného činu ohrožování výchovy mládeže.

PODVOD

Zpravidla jde o podvody typu falšování podpisu zákonných zástupců, popř. zneužití přístupových údajů na BAKALÁŘE.

Postup při zjištění podvodného jednání u dítěte/žáka:

a) falšování podpisu:

1. Pokud jde o falšování podpisu na omluvence z důvodu neomluvené nepřítomnosti žáka ve vyučování, je třeba tento přestupek klasifikovat jako záškoláctví (viz. záškoláctví).
2. Pedagog po pohovoru se žákem učiní o této skutečnosti písemný záznam, který bude uložen u TU.
3. Pedagog vyrozumí o této skutečnosti zákonného zástupce žáka přes BAKALÁŘE a sdělí typ výchovného opatření.

b) zneužití přístupových hesel na BAKALÁŘE:

1. TU ověří u ZZ, zda nemůže docházet ke zneužití přístupových údajů na BAKALÁŘE.
2. Při zjištění, že by k takovému zneužití mohlo docházet, jsou zákonnému zástupci vygenerovány nové přístupy do systému BAKALÁŘI.
3. ZZ je prokazatelně poučen o opatřeních, které je třeba učinit, aby nedošlo ke zneužití přístupů.

Výchovná opatření při zjištění podvodu u dětí/žáků: Výchovná opatření jsou udělována v souladu se školním řádem podle rozsahu a závažnosti podvodného jednání.

SEXUÁLNÍ RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ

U dětí a dospívajících je možno rizikovitost zpozorovat u nevhodných sexuálních projevů. Je potřeba je rozlišit od projevů normální sexuální zvědavosti, experimentace s vlastním tělem i tělem druhých dětí.

Za rizikové sexuální chování pokládáme předčasný začátek pohlavního života, vysokou frekvenci pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuitu, prostituční chování, krvavé sexuální praktiky, styk bez použití kondomu (vaginální, anální a orální).

V širším slova smyslu se k němu řadí i další ovlivňující faktory, například asociální chování, agresivita, užívání alkoholu a drog. Projevy rozvoje sexuální deviace u dětí mohou souviset se zvýšenou agresivitou, týráním zvířat, nápadnou neobratností při dvoření, chyběním empatie, nutkavou masturbací, atypickým sexuálním vývojem, u chlapců se zvyšuje fyzická agrese a u dívek spíše sebepoškozování (varující je triáda symptomů: noční pomočování i po dvanáctém roce života, krutost ke zvířatům a žhárství).

Projevy sexuální deviace je třeba podchytit včas a také dítěti včas poskytnout adekvátní pomoc, díky tomu se může předejít spáchání trestného činu, který ničí životy všech lidí v jeho dosahu. Jednotný postup při sexuálním rizikovém chování – totožný jako při šikaně.

SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ

Sexuální zneužívání je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatelů. Do 15 let věku dítěte je jakékoli jednání sexuálního charakteru směřující vůči jeho osobě považováno za pohlavní zneužití a tedy trestný čin, který jsme povinni hlásit OSPODu a Policii ČR (ať už se jedná o dotýkání se dítěte na intimních místech, pohlavní styk s ním, nucení dítěte k těmto či podobným aktivitám)

Postup při svěření se dítěte učiteli s pohlavním zneužitím:

1. Je potřeba si uvědomit, že jde o velmi citlivou záležitost.

2. Vyslechnout dítě, nic z jeho slov nezpochybňovat – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
3. Ocenit dítě, že se vám svěřilo a ujistit ho, že pro ně uděláte vše, co je ve vašich silách. Je vhodné dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii a zabránit tak dalšímu opakování zneužívání. Pokud vás dítě prosí, abyste o tomto nikomu neříkali, NESMÍTE MU ani tak SLÍBIT SVOU MLČENLIVOST.
4. Bezodkladně své zjištění oznámit řediteli školy.
5. Podezření na trestný čin pohlavního zneužití hlásí Policii ČR.
6. V případě, že se zneužívání dopouští rodič, NESMÍTE V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ informovat rodiče o tom, že se nám dítě svěřilo. Stejný postup platí, pokud přijde informace nepřímo – vyplyne z anket, od spolužáků, či z jiného zdroje. Učitel se dítěte nevyptává a jde svůj poznatek sdělit rovnou řediteli školy.

DOMÁCÍ NÁSILÍ V RODINĚ DÍTĚTE

Domácí násilí představuje obvykle fyzické, psychické, nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Je typické, že se intenzita násilného chování v průběhu času stupňuje, což snižuje schopnost oběti i agresora toto chování zastavit a pracovat na nápravě narušeného vztahu. Děti jsou považovány za svědky domácího násilí, pokud vidí či slyší násilné projevy, vidí důsledky (zranění) násilí. Přítomnost dítěte u domácího násilí považuje WHO (Světová zdravotnická organizace) za psychické týrání dítěte. Pokud jsou děti svědky domácího násilí, často se projevují stejně, jako děti - přímé oběti týrání. Rovněž i důsledky pro jejich další vývoj a život jsou srovnatelné s těmi, s nimiž se potýkají děti, jež jsou v roli obětí týrání. Proto je pedagog povinen jednat v okamžiku, kdy se dítě zmíní o opakovaném násilí mezi členy domácnosti, v níž žije, a jehož je dítě svědkem.

Klíčové charakteristiky domácího násilí:

- a) Je opakované.
- b) Je neveřejné, probíhá v soukromí domácnosti.
- c) Eskaluje. Domácí násilí se stupňuje jak ve svých formách (od urážek a ponižování až k fyzickému násilí), tak i ve své hloubce (od první facky až po velice brutální napadání, jež může vést k ohrožení na životě).
- d) Role oběti a agresora jsou jasně rozdělené, nezaměňují se.
- e) Zcela zásadní pro identifikaci násilí je zneužívání moci a kontroly, která v oběti vzbuzuje strach.
- f) Pachatel bývá násilný většinou jen ke své oběti, nikoli navenek, mívá „dvojí tvář“. Okolí se může jevit sympatický. Pouze část pachatelů je agresivní i navenek.
- g) Pachatel považuje svoje chování za ospravedlnitelné, má pocit nároku na takové chování.
- h) K domácímu násilí dochází v cyklech: znamená to, že se střídají období vzrůstání napětí a násilí, období relativního klidu a opětovného narůstání tenze a opětovného násilí.
- i) Chování oběti je zaměřeno na zajištění přežití (např. minimalizace nebo snižování násilí, přebírání odpovědnosti za násilí, ochrana násilníka, setrvávání v násilném vztahu).

Postup při podezření na domácí násilí:

1. Pokud se dítě samo svěřilo učiteli o domácím násilí v rodině, měl by mu učitel projevit důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej. Měl by jej informovat o tom, že se na domácí násilí vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní, aby dítě ochránil.

2. Podezření na domácí násilí v rodině dítěte neprodleně oznámit řediteli, popř. dalšímu členu krizového týmu. Škola kontaktuje OSPOD a konzultuje následný postup. Většinou následuje přivolání Policie ČR.
3. Pokud se na pedagoga obrátí rodič – oběť domácího násilí, měl by jej pedagog odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují, prostřednictvím některého z členů krizového týmu.
4. V žádném případě neřešit podezření na domácí násilí rozhovorem s rodičem - agresorem, tento postup by se mohl obrátit proti dítěti.

Co by mělo v případném rozhovoru, když se vám dítě svěří, určitě zaznít:

1. Násilí a to, co se doma odehrává, není vinou dítěte.
2. Za násilí nemohou ani sourozenci.
3. Za násilí je odpovědný ten, kdo jej vykonává.
4. Je velmi dobře, že se rozhodlo o situaci někomu říci.
5. Nikdo nemá právo se k někomu chovat násilně a to ani v rodině, ani když je silnější, ani když je to rodič.
6. Násilí dítě nemůže zastavit samo, ale jen s pomocí okolí, proto je tak důležité, že se svěřilo.

Nevhodné postupy:

Škola nemůže poskytovat terapeutické služby. Pedagog by se měl rovněž vyhnout postupům, které mohou dítě poškodit (stigmatizovat, traumatizovat jej apod.), jako je např. otevřené řešení podezření před třídou; nepřiměřený tlak na dítě, aby hovořilo o problému doma; obvinění ze lži.

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY A SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Porucha příjmu potravy (PPP) – jedná se o okruh onemocnění, kam patří mentální anorexie – bulimie a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami. U PPP jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem, sloužící ke snížení hmotnosti a zkreslené vnímání vlastního těla. Nejčastěji se projevují během dospívání a rané dospělosti, ale mohou se rozvinout i v pozdějším věku nebo naopak v dětství.

Sebepoškozování – je agresivní chování člověka, které je nasměrováno proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Ve společnosti se o něm ví a mluví velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících. Situaci řeší tito pracovníci: třídní učitel, pedagogický pracovník, vedení školy, rodiče – zákonní zástupci, pediatr, PPP.

Postup při podezření na/zjištění PPP, popř. zjištění sebepoškozování:

1. Pedagog si všímá chování a jednání žáků. Pokud má podezření na PPP (rychlé zhubnutí, časté zvracení, nápadná změna nálad...), popř. se mu samo dítě/sám žák svěřil/o, informuje ředitele školy, popř. někoho z členů krizového týmu. Obdobně to platí při zjištění sebepoškozování.
2. O zjištěných skutečnostech informuje škola prokazatelně ZZ (osobní schůzka na půdě školy + záznam o jednání se ZZ) a doporučí mu odbornou pomoc. Škola může nabídnout a doporučit konkrétní pracoviště a organizace, ale konečné rozhodnutí, stejně jako odpovědnost za celou situaci nese ZZ.

PSYCHICKÁ KRIZE/DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ ŽÁKA

Duševní zdraví ani nemoc nejsou rizikovým chováním. Jedná se o oblast, která se však velmi úzce prolíná s jeho jednotlivými formami.

Hranice mezi zdravím a nemocí není jasně dána. Přechod mezi stavem zdraví a nemoci nebývá skokový, ale kontinuální. Počátky bývají obvykle v dětství a v období dospívání, a proto se pedagog v případě záchytu nestandardního chování dítěte/žáka obrátí na školní poradenské pracoviště a zkonzultuje další postup.

Psychická krize, jako možná fáze psychického onemocnění, bývá reakcí člověka na náročnou životní situaci, na nějakou dramatickou změnu. Bývá provázána negativními emocemi a často dochází k selhávání ve všech oblastech – biologické, psychické, sociální.

Pro prevenci v této oblasti je podstatné vést děti/žáky k porozumění sám sobě, vnímání svých emocí a vědomě s nimi pracovat, a to jak skrze nástroje duševní hygieny, tak prostřednictvím zvládání každodennosti.

Úkolem pedagogů není diagnostika a léčba, ale zprostředkování kontaktu dítěte/žáka s rodiči a poté doporučit spolupráci rodiny s odborníkem, který je k tomu kompetentní.

V případě nespolupracujících rodičů má dítě/žák právo požádat školu, školské zařízení a OSPOD o pomoc při ochraně života a svých práv a učinit tak může i bez vědomí rodičů.

Pokud se dítě/žák ocitne v bezprostředním ohrožení života, popř. jeho okolí, je na místě volat rychlou záchrannou službu.

Postup při výskytu psychické krize, popř. při podezření na psychické potíže obecně:

1. Podpůrný rozhovor* s dítětem/žákem, jehož cílem je poskytnout podporu a domluva dalšího postupu.
2. Osobní schůzka na půdě školy: dítě/žák, zákonný zástupce, zástupce školy (TU, AP, člen školního poradenského pracoviště). Cílem této schůzky je:
  - Poskytnout základní informace k aktuálnímu stavu dítěte (popisná zpětná vazba).
  - Doporučit kontaktovat odborné pracoviště.
  - Nabídnout spolupráci a podporu.
3. O průběhu schůzky bude vyhotoven zápis o jednání se ZZ, včetně podpisu a termínu kontrolního setkání.

***Doporučení pro „první“ kontakt se žákem:**

- Místo – bezpečné, nerušené, příjemné oběma stranám.
- Dostatek času.
- Pozornost věnujte pouze žákovi – aktivní naslouchání, ujišťování, že dobře rozumíte, nehodnoťte!
- Podpora = oceňte, že dítě/žák s vámi mluví o tak citlivé věci, povzbuďte ho, že je to krok správným směrem.
- Zmapujte, co by mohlo samotné dítě/mohl samotný žák udělat pro zlepšení situace = zmapování zdrojů.
- Naplánujte další kroky. Při tom nezapomínejte na své osobní a profesní limity (kompetence) → odkazujte na další službu a podporu.
- Zvážit možnost supervize.

Co NEDĚLAT:

- Slibování, že řečené zůstane tajemstvím.
- Slibování, že to bude dobré, že to vyřešíme k ideální představě žáka.
- Přehnané reakce (pláč, smích, panika, zděšení, vyhrožování, zastrašování atd.)
- Zlehčování situace.
- Moralizování a obviňování.

SEBEVRAŽDA

Sebevražda nebývá jednorázovou záležitostí, jde o dlouhodobý proces s určitým vývojem, který zahrnuje širokou škálu sebevražedného jednání. Člověk má sebevražedné myšlenky, které se mohou prohlubovat do sebevražedných tendencí, promýšlení plánu, jak si vzít život, až k samotnému rozhodnutí život ukončit (sebevražedný pokus, sebevražda). Ve většině případů se nedá říct, že by sebevražda byla zapříčiněna jediným důvodem, ale spíše jde o jejich kombinaci.

Na pozadí většinou figurují rizikové faktory, které mohou pak být zesíleny náročnou vnější událostí. Proti těmto faktorům stojí faktory protektivní, které riziko sebevraždy snižují. Při posuzování rizika sebevraždy je vždy nutné všechny faktory pečlivě vyhodnotit.

Myšlenky na sebevraždu či sebevražedné jednání ovlivňují duševní zdraví žáků, což dále ovlivňuje jejich školní výkon/prospěch. Sebevražda také negativně ovlivňuje celé školní společenství.

Úkolem pedagoga je rozpoznat žáka v ohrožení a přesunout jej v systému péče dále. Rozhodně není jeho úkolem žáka diagnostikovat, ani poskytovat či nahrazovat odbornou péči. I na této úrovni však platí, že všechny varovné signály je potřeba brát vážně.

Mírné riziko sebevraždy:

Jedná se o situace, kdy jsou u žáka přítomny sebevražedné myšlenky. Pedagog se o situaci dozvídá obvykle o samotného žáka, který se mu svěří, od jeho spolužáků, popř. si sám všimne některého z varovných signálů.

Postup při zjištění mírného rizika sebevraždy:

1. Podpurný rozhovor s dítětem/žákem, jehož cílem je vyjádřit zájem o žáka a ukázat žákovi, že existuje jiné řešení/východisko a domluvit dalšího postupu. Doporučení pro podpurný rozhovor viz Psychická krize/duševní onemocnění žáka.

- Vyjádření zájmu: *Můžu s tebou chvíli mluvit? Mám pocit, že se v poslední době trápíš... Mám o tebe strach... Pozoruj na tobě v poslední době změny... děje se něco?*
- Specificky zaměřené otázky: *Děkuji, že mi říkáš, jak se cítíš a co prožíváš... chápu to správně, že to, co mi říkáš, znamená, že si chceš ublížit? Pochopil jsem to správně, co si tím myslíš? Znamená to, že se teď bavíme o sebevraždě?*
  - Pokud žák neodpovídá/nehce mluvit, můžete mu nabídnout jiného pedagoga, k němuž má důvěru.
  - Ticho je součástí těchto rozhovorů, je potřeba mu dát prostor.
  - Co nedělat viz Psychická krize/duševní onemocnění žáka.

2. Rozhovor s členem PPŠ, který vyhodnotí, zda se skutečně jedná o mírné riziko sebevraždy a domluví se žákem další postup

3. Osobní schůzka na půdě školy: dítě/žák, zákonný zástupce, zástupce školy (TU, AP, člen školního poradenského pracoviště). Cílem této schůzky je:

- Poskytnout základní informace k aktuálnímu stavu dítěte (popisná zpětná vazba).
- Doporučit kontaktovat odborné pracoviště.
- Nabídnout spolupráci a podporu.

4. O průběhu schůzky bude vyhotoven zápis o jednání se ZZ, včetně podpisu a termínu kontrolního setkání.

Střední až vysoké riziko sebevraždy:

Jedná se o situaci, kdy člen PPŠ zjistí, že žák má naplánovaný způsob, místo a datum sebevraždy.

Postup při zjištění středního až vysokého rizika sebevraždy:

1. Pokud je při rozhovoru pouze jeden pedagog, přivolá dalšího pedagogického pracovníka.
2. Žákovi sdělí, co bude následovat → přivolání zákonného zástupce.
3. Jeden pedagog zůstává se žákem a nenechává ho o samotě (ideální je, když je pedagog stejného pohlaví, aby s ním případně mohl i na toaletu).
4. Při převzetí žáka rodiče podepíše zápis, kde bude uvedeno:

- Jméno a příjmení žáka
- Datum, čas a místo
- Jméno pedagoga, který rozhovor vedl (člen PPŠ)
- Stručný popis zjištěných skutečností:
- Kontakt na odbornou pomoc:
  - Linka pro rodinu a školu 116 000
  - Linka bezpečí 116 111
  - Rodičovská linka Linky bezpečí 606 021 021
- Domluva další schůzky, kde bude domluveno:
  - V jaké formě bude žák zapojen nadále do vyučování.
  - Jak bude nastavena komunikace mezi školou a rodinou.
  - Příprava krizového plánu, kdyby se situace opakovala.

Akutní riziko sebevraždy:

Jedná se o situaci, kdy si žák ve škole ublížil, chystá se k tomu, chystá či vyhrožuje, že si ublíží.

Postup při zjištění akutního rizika sebevraždy:

1. První dospělý, který žáka najde, by se mu měl snažit v jeho jednání zabránit, popř. mu poskytnout první pomoc.
2. Přivolat další dospělou osobu → nenechat žáka o samotě.
3. Zavolat rychlou záchrannou službu (155).
4. Zavolat zákonným zástupcům a stručně je informovat o nastalé situaci.
5. Informovat vedení školy.
6. Zapsat situaci do knihy úrazů.

Tento krizový plán je platný a účinný od 31. 10. 2023

V Novosedlicích dne 30. 10. 2023

Mgr. Lucie Masárová

ŠMP

